

OPPEGÅRD HISTORIELAG

Medlemsblad Nr. 1/2018

Oppegård husflidslag 40 år.

Oppegård husflidslag ble stiftet 19. januar 1978 og det første styret besto av Kjellaug Hafredal, Anna Aamodt, Målfrid Njølstad og Ingrid Øilo. Laget er et lokallag av Norges husflidslag og har i dag rundt 110 medlemmer og holder til på Realskolen. Det arrangeres kurs og ringer i flere typer teknikker og håndverksfag i tillegg til temamøter og foredrag om alt fra kulturhistoriske fagområder til praktiske råd. Ung husflid er gruppa for barn og unge i alderen ca. 7-13, en aktiv gjeng som møtes annenhver mandag. Husflidslaget er et trivelig, sosialt møtested for alle aldre og laget samarbeider også med Frivillighetssentralen og biblioteket om aktiviteter i Kolben.
PS: Ønsker gjerne flere menn i husflidslaget og voksne til Ung husflid!

Etter årsmøtet 9. mars 2016 konstituerte styret seg slik:

Steinar Karlsrud, leder, tlf 95 87 99 36, epost steinar.karlsrud@gmail.com

Han er også formelt valgt til kasserer, men funksjonen ivaretas i praksis av

Gustav Fredrik Huseby, e-post: fredrik.huseby@gmail.com

Severin Brevik, nestleder, tlf 92 88 84 87 cevrin@live.no

Marianne Bonde Hansen, styremedlem 90 97 60 78 marianneboha@hotmail.com

Siri Iversen, styremedlem: tlf 93431105 siri.iversen@gmail.com

Nils B Olsen, sekretær, 41 56 08 85, joru-we@online.no

Einar Skillebekk, styremedlem, tlf 92 05 05 95, skillebekk.einar@gmail.com

Svein Antonsen, styremedlem, tlf 45 96 97 80, post@alt-mann.no

Web redaktør: Siri Iversen: siri.iversen@gmail.com

Hjemmeside: www.oppegard-historielag.org

E-post adresse: oppegard.historielag@gmail.com

Postadresse: Oppegård Historielag, Postboks 12, 1411 Kolbotn

Revisor: Elisabeth Storløyken

Valgkomite: Bjørn Egil Jensen (leder), Finn E. Edvardsen og Egil Wenger

Redaksjonskomite for medlemsbladet: Nils B. Olsen, Siri Iversen og Odd-Ståle Indreide.

Lederen har ordet.

Først vil jeg benytte anledningen til å ønske alle et riktig Godt Nytt år. I året som har gått har det som vanlig vært nok å ta tak i. Støyproblemer, verneverdige hus og minner fra krigen på Taraldrud har medført aktiviteter på mange hold. Det er også kommet inn mange reguleringsplaner og utbyggingsprosjekter som vi har mottatt og besvart i de tilfellene hvor Historielaget er høringsinstans.

Vi har et meget godt samarbeid med Biblioteket hvor vi i høst hadde to interessante foredrag. Først et om «Slekthistorie fra Vugge til grav», som slekt og data holdt for oss. Som eksempel her ble slekten på Kullebunden hovedgård benyttet. De siste årene har vi hatt fire møter, hvor oppstart i forbindelse med slektsgransking, arkivsøk og kildehenvisninger har vært tema. Slektsgransking har det vist seg å være stor interesse for. Historielaget har derfor vurdert om vi skal gå videre med slekthistoriske møter. I første omgang har vi foredraget «våre formødre- på leting etter kvinnene i slekta» med Chris Nyborg den 8. februar i biblioteket.

Steinar Karlsrud på padletur.

Willy Østberg har jobbet intenst med gårdshistorien i Oppegård. Et slikt bokverk er ikke tidligere utgitt komplett i Oppegård. De fleste av landets kommuner har prioritert sin gårdshistorie tidligere. Oppegård var en landsens kommune med jordbruk og stor skogsdrift – gårder, husmannsplasser og sagbruk tidligere. Da snakker vi kun om noen få mannsaldere tilbake. Noe er kjent gjennom Willys hefter og artikler tidligere. Nå får vi et komplett bokverk. Jeg har vært så heldig å få følge arbeidet hans de siste årene og er stum av beundring for utholdenheten hans og evnen til å grave seg flere hundre år tilbake. Utover våren vil Willy holde foredrag på Biblioteket og en info på årsmøtet i Historielaget om boka. Tittelen er «Gårdene i Oppegård og menneskene som bodde der.» Boka vil antagelig foreligge på høsten 2018. Ski har jo bygdebøker og da kan vel ikke Oppegård være dårligere ved sammenslåingen.

Det andre foredraget vi hadde sammen med Biblioteket før jul var «Norske Julehefter» med Tom Brenne. Det satte alle fremmøtte i riktig julestemning. Han var et oppkomme av kunnskaper om Julehefter både nye og gamle. Gjensynet med Juleheftene gledet forsamlingen og spørsmålene haglet.

«Idretten i Oppegård» er tittelen på årets kalender. Som tidligere utførte kalenderkomiteen et godt og grundig arbeid. Dette ble en fyldig historie om all Idretten i kommunen både i fortid og nåtid. På NRK -Tv har «I Jan Baalsruds fotspor» gått som dokumentar. Jan Baalsrud var ivrig idrettsforkjemper og blant mye annet, formann i Kolbotn Idrettsklubb i 1945. Filmen «Den 12. mann» om hans flukt fra Gestapo, har gått på kino over hele landet. Undertegnede med barn og barnebarn var å så den. Tolvåringen uttalte at her burde det være 15 årsgrense. Det er med stolthet vi kan si at han vokste opp her i bygda i Mastemyrveien – nå Kapellveien. Hva blir adressen når vi blir innlemmet i Ski? De har jo sin egen Kapellvei.

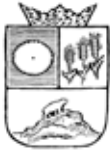
Nordre Follo kommune nærmer seg en virkelighet og det er mange som spør om vi skal

slå oss sammen med Ski Historielag. I styrene har ikke dette vært et tema til nå. Vi har alltid hatt godt samarbeid med Ski Historielag. De lokale historielagene i Follo har alle representanter i Follo historielag. Rundt om i landet har de fleste historielagene valgt samme modell som oss ved kommunesammenslåinger tidligere. Mitt syn er at ett eventuelt «Nordre Follo historielag» ville miste mye av lokalkunnskapen. Det blir nok viktigere for Historielaget med et stort kommunalt byråkrati å hegne om de lokalhistoriske verdier. I tillegg benyttes en mengde utenforstående konsulenter i mange viktige kommunale prosesser Vi vet jo at lokalhistoriekunnskapene stort sett er begrenset blant konsulentene, lokalpolitikere og administrasjon i vår kommune. Det er forståelig da Oppegård de siste hundre år har vært en typisk tilflyttings kommune. Historielaget vil mer enn gjerne bistå med vår kunnskap også i alle disse fora. Det blir selvsagt viktigere med en offentlig dialog om dette i en storkommune.

Det store sjokket kom over oss like etter vi gikk inn i år 2018. Vi hadde nettopp måttet svelge at Politiets beredskapssenter var edelig vedtatt på Taraldrud. Plutselig lyste bildet av et monsterbygg imot oss med den flotte gamle Husmannsplassen Sønsterud som en liten fyrstikkeske i forgrunnen. Nå var det mange som fikk et sjokk over at noen virkelig kunne tenke på noe slikt, men enkeltes raske og skyhøye inntekter vinner ofte på bekostning av de flotte omgivelsene og den grønne strukturen innover i det lille LNF området vi har igjen. At vi har kunnet gå turer i skogen å se den grønne horisonten vi har i dag gir sjelefred og rekreasjon. Hvor hen du oppholder deg i Østmarka, Nesodderlandet, Nordmarka eller hvor som helst vil dette byggverket virke som en torn i øyet på folk. Det blir kun «The Well» for de som er inne der og en plage for alle som ferdes ute i naturen. Vi får håpe at Rådmannen kan få dempet dette som ville blitt et fremmedelement i landskapet. Antagelig ville det også kunne gi presedens for videre utbygging av Sofiemyråsen i samme stil. LNF området og Oldtidsveien går like inntil The Well.

Så ønsker jeg alle sammen en riktig god vår og håper å se dere på våre arrangementer. Vårens aktiviteter følger bak i medlemsbladet og Kalenderen er selvsagt å få kjøpt fortsatt.

Steinar Karlsrud

OPPEGÅRD HISTORIELAG

ÅRSBERETNING FOR 2017

Styret

Årsmøtet 9. mars 2017 valgte følgende styre, som i første styremøte konstituerte seg slik:

Leder: Steinar Karlsrud

Nestleder: Severin Breivik

Sekretær: Nils B. Olsen

Styremedlemmer: Einar Skillebekk, Marianne Bonde Hansen, Siri Iversen og Svein Antonsen

Kasserer: Steinar Karlsrud ble formelt valgt, men Gustav F. Huseby er fortsatt engasjert som regnskapsfører, i likhet med foregående år.

Revisor: Elisabeth Storløkken

Valgkomite: Bjørn Egil Jensen, Finn E. Edvardsen og Egil Wenger

Oppmøte til styremøtene, og engasjementet, har vært meget tilfredsstillende. Styret har i alle møter vært beslutningsdyktig. Som tidligere er de tradisjonelle og rutinemessige arbeidsrådene vært organisert i arbeidsgrupper, med sentrale personer i organisasjonen involvert.

Vi har, som før, hatt arbeidsgrupper i virksomhet, med følgende sentrale deltakere:

- Aktivitetsgruppa: Einar Skillebekk, Geir B. Skarheim, Bjørn Engebretsen, Egil Wenger og Steinar Karlsrud
- Infogruppa: Nils B. Olsen, Odd-Ståle Indreeide, Siri Iversen.
- Kulturminner i utmark: Egil Wenger, Thea Sundt, Bjørn Lunder, Steinar Karlsrud, Einar Skillebekk, Karsten Høy, Per Waehler og Svein Antonsen
- Kalendergruppa (2018-kalenderen):, Marianne Bonde Hansen, Tom Dahle Andersen, Siri Iversen, Egil Wenger og Severin Breivik.

I tillegg er det plassert ut spesielle arbeidsoppdrag slik: Bjørn Lunder er lagets ansvarlige

for aktiviteter og drift ifm Gjersjøbåten (Stokkbåten) og tegningene av Gjersjøen. Bjørn Lunder har også fått laget en seilbar kopi av stokkbåten som ligger i Kolben. Marita Huseby, Einar Skillebekk og Egil Wenger er sentrale aktører i fremetablering og utvikling av utstillingene i Gjersjøelva natur og kulturpark, spesielt i Langbygningen lokalhistoriske museum, sammen med "primus motor" Harald Lundstedt. Siri Iversen er administrator av vår web-side, og har etablert en gruppeside på Facebook. Odd-Ståle Indreeide er redaktør av medlemsbladet. Redaksjonen for kalenderen 2018 fungerte som et kollektiv uten en fast redaktør.

Lagets medlemskap

Vi er medlem av Follo Historielag, hvor Einar Skillebekk er styrerepresentant og Steinar Karlsrud er vara. Bjørn Egil Jensen er tilsluttet styret i egenskap av rollen som redaktør for

Follominne. Videre er vi delaktig i Follo Museums styre og representantskap, v/Siri Iversen, Geir B. Skarheim og Bjørn Lunder. Konsolideringsprosessene for museet har medført noe lavere aktivitet enn før. Vi er også medlem av Landslaget for lokalhistorie (LLH).

Siri Iversen er vår representant i det kommunale Lokalhistorisk fond. Vi er også med i en uformell Follo-avdeling av Fortidsminneforeningen, v/Steinar Karlsrud. Vi deltar i Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) i Oppegård v/styreleder, sammen med 5 andre organisasjoner, og i Gjersjøelva natur- og kulturpark.

Årets aktiviteter

Møter og foredrag:

Torsdag 12 mars: Foredrag på Grendehuset Oppegård «Hvis Ting Kunne Tale» Fortellinger om gjenstander som ble brukt for 100 år siden ved Astrid Lie Vereide.

Torsdag 9 mars: Årsmøte – kåseri ved Terje Fredriksen om «30 år med Oppegård Historielag»

Torsdag 30 mars: Monica Kristensen presenterte sin nye bok om Roald Amundsen «Helten om Ettermiddagen». Samarbeid med Oppegård Bibliotek.

Torsdag 14 september: Foredrag om slektsforskning «Hvordan kan vi følge mennesket gjennom et livsløp, i kildene» ved Sigbjørn Elvebakken og Else Edvinsen Granum. Samarbeid med Oppegård Bibliotek.

Torsdag 23 november: Tom Brenne holdt foredrag om «Norske julehefter». Samarbeid med Oppegård Bibliotek.

Rusleturer:

Søndag 11 juni: Rusletur på Oldtidsveien og Middelalderveien på Svartskog sør for Oppegård Kirke, Thea Sundt og Egil Wenger.

Søndag 5 november: Rusletur på natur- og kulturstien Sandbuktskogen – Gjersjøelva. Harald Lundstedt var turlleder.

Omvisninger og turer:

Søndag 21 mai til Langnes skanse og Fossum Brogalleri. Marit Svingningen og Steinar Karlsrud.

Lørdag 30 september: Planlagt tur til Hobøl elva ble avlyst på grunn av for få påmeldte.

Æresmedlemskap

Styret i Oppegård Historielag besluttet i januar 2017 å utnevne Willy Østberg til æresmedlem i laget.

På årsmøtet ble han overrakt diplom med begrunnelse for utnevnelsen. Willy Østberg er vår «store» lokalhistoriker med et omfattende forfatterskap om lokalhistoriske forhold bak seg. Han har i alle år Oppegård Historielag har hatt virksomhet deltatt aktivt med bidrag til denne.

Virksomheten forøvrig

Styret har hatt 6 møter, på sommermøtet og møtet i januar har medlemmer med ekstra stor innsats for Historielaget vært invitert som gjester, med et måltid ved siden av møtet. Laget er involvert i friluftsarbeid, bl.a. gjennom FNF. Gjennom dette forumet er vi også engasjert i Friluftslivets dag og Eventyrstien med planleggings- og gjennomføringsressurser, og med egne stands. Som tidligere definerer vi hvert år 8 historiske poster i Skautraver 'n, plassert ved kulturminner i utmarka, og med info-tavle som forteller om kulturminnet. Dette skjer i samarbeid med Ski Historielag. Plasseringen av Politiets Beredskapssenter på Taraldrud har opptatt lagets styre og medlemmer. Selv om anlegget ligger utenfor "vårt område" – i Ski kommune, har vi interesser her. Midt i det definerte området står det en bauta ved potetkjelleren som var våpenlager for Milorg i Oppegård. Historielaget føler et spesielt ansvar i å ivareta interessen for dette minnesmerket fremover mot etableringen av beredskapssenteret.

I 2017 har Oppegård Historielag inngått en avtale med Willy Østberg om skrijving av en «Gårds- og Slekthistorie» for Oppegård som har fått tittelen «Gårdene i Oppegård og menneskene som bodde der».

Nesodden historielag har gitt vårt lag den del av Albert Raaens gårdsarkiv som gjelder Oppegård. Willy Østberg jobber med saken, og har brukt materialet i gårdshistorien. Når han er ferdig med å bruke det bør materialet gjøres tilgjengelig for allmenheten.

Historielaget har gitt høringsuttalelser i de saker hvor kulturhistoriske interesser er involvert. Spesielt har vi vært opptatt av at området ved og rundt Stabburet i Kolbotn sentrum ivaretas og blir bevart i sin nåværende form da det er knyttet blant annet et gammelt veifar til dette området.

Steinar Karlsrud, har vært aktør i historiske foredrag og lysbildeframvisning fra tidligere tider, bl.a. på Bjørkås, v/Folkeakademiet/ Demensforeningen. Disse samlingene holdes siste fredag i hver mnd.

Egil Wenger og Steinar Karlsrud har guidet Kolbotn Pensjonistforening på busstur

gjennom kommunen til historiske steder. To busser ble fylt opp. Oppegård Pensjonistforening har hatt lignende tur med Egil Wenger og Harald Lundstedt som guide.

Det er gjennomført to kurskvelder på Søndre Oppegård, i samarbeid med fylkesarkeolog Reidun Aasheim, for opplæring i registrering av kulturminner, samt dager i terrenget. Medlemsbladet er, som vanlig, utgitt med to nummer i løpet av året. Papir- og trykkkvaliteten er forbedret, mengden innhold gir bud om muligheter for å opprettholde et omfang på 16 - 20 sider.

Severin Breivik og Finn E. Edvardsen har samarbeidet med Roald Amundsen Videregående skole og gjennomført en dobbeltime med «Gamle veifar» som emne. Dessverre er det ikke blitt flere timer med skolen, da vi i Historielaget mener at det er svært viktig å viderebringe kunnskap om lokalhistorien til ungdommen.

Vi har fått svært gode tilbakemeldinger på årets kalender "Idretten i Oppegård". Informasjon om alle sider ved det mangfoldige idrettslivet i kommunen er av stor interesse. Dog viser salget av kalendere i kommunens butikker en svak tilbakegang i forhold til tidligere år.

Økonomi

Økonomien i laget er god, vi har oppsamlede midler i størrelsesorden 200 – 300.000 kroner.

Det vesentligste av disse reservene er nå øremerket til vår andel av kostnadene for bokprosjektet "Gårds- og slektshistorie for Oppegård". Ved årets slutt hadde Historielaget ca. 340 betalende medlemmer.

Sluttord

Styret er tilfreds med arbeidsåret, Dog hadde vi ønsket større deltakelse på flere av våre utendørs arrangementer. Flere arrangement har skjedd i samarbeid med Biblioteket, et samarbeid som fungerer meget godt og hvor det har vært meget god oppslutning. På flere arbeidsområder er det behov for innsats, f.eks. står arbeidet med kulturminner i utmark noe tilbake. Det er arbeidet på området, men det gjenstår vedlikeholdsarbeider både på veistrekninger og kulturminnesteder. Dessuten er det ønskelig å få etablert formelt vern av flere av Oldtidsvei-strekningene. Arbeidet med bevaringsplan for Oppegård kirkegård fortsetter med Willy Østberg og Steinar Karlsrud fra Historielaget og Ellen Berger fra Kirkevergen. Bevaringsplan for Kolbotn kirkegård er påbegynt etter pålegg fra myndighetene.

Det arbeides fortsatt med å kartlegge/spesifisere oldtidsveitraseene på Svartskog ved hjelp av frivillig innsats fra en av fylkesarkeologene. Kurset i registrering av kulturminner var et positivt innslag. Det arbeides med å organisere arkivene i Bibliotek-kjelleren og på Kantor. Det er behov for tid/arbeidskraft og "know-how".

Oppegård 25 januar 2018

Hilsen styret

REGNSKAP FOR OHL 2017 / 2016

					Budsjett
	2017		2016		2018
Inntekter:					
Div. inntekter	42 256,65		32 358,77		50 000,00
Medlemskontingent	100 550,00		83 100,00		110 000,00
Salg kalender	39 164,00	181 970,65	64 430,00	179 888,77	40 000,00
					200 000,00
Utgifter					
Medlemsaktiviter	14 250,00		18 199,50		15 000,00
Kostnader medlemsblad	28 502,42		27 765,40		30 000,00
Follominne	35 200,00		35 200,00		35 200,00
Kostnader kalender	58 126,08		51 325,00		60 000,00
Andre kostnader	52 167,75		37 711,12		50 000,00
Tilskud stokkbåten	2 500,00	190 746,25	-	170 201,02	190 200,00
					9 800,00
Resultat		- 8 775,60		9 687,75	
Renter - inntekt		660,24		1462,61	
Bankgebyrer		-2619,66		2545,75	
ÅRETS over /-underskudd		- 10 735,02		8 604,61	

BALANSE

	2017	2016
AKTIVA		
Kasse	1 200,00	1 200,00
Andre fordringer	8 760,65	1 000,00
Kundefordringer	49 240,98	61 829,55
Bank 0530 01 86965	124 673,17	113 632,63
Bank 0539 33 08933	12 993,31	12 980,54
Bank 0521 95 55301	224 848,48	223 618,58
Bank 1503 48 14926	115 882,92	125 516,15
	537 599,51	539 777,45
PASSIVA		
EK 01.01	- 269 988,81	253 284,20
Leverandørgjeld	- 5 796,72	35 339,64
Forskudd fra medlemmer	- 32 000,00	32 000,00
Uoppgjort inntekt	- 33 700,00	33 700,00
Avsatt til skilting	- 30 000,00	-
Annen kortsiktig gjeld	- 1 849,00	1 849,00
avsatt stokkbåten		-
Annen langsiktig gjeld	- 175 000,00	175 000,00
Årets over /-underskudd	10 735,02	8 604,61
	- 537 599,51	539 777,45

GAMLE MOSSEVEI – KULTURMINNER – MARKERING

Gamle Mossevei – et kulturminne?

Det falt meg ikke inn å tenke slik, da jeg først fikk en henvendelse fra kommunen, som, på vegne av fylkeskommunen, viste interesse for å markere veitraseen mellom Oslo grense, langs Gjersjøen gjennom Oppegård, og inn i Ås kommune. Så var det kanskje ikke veitraseen i seg selv som var i fokus for oss, men stedene lang veien, med tanke på å markere dem med informasjonsskilt. Interessant uansett. Det er neppe tvil om at fylkeskommunen tenker veitraseen i seg selv som er kulturminne.

Etter et miniseminar i fylkeskommunen i april 2017, var aktuelle steder med kulturhistorisk interesse presentert, og Bjørn Lunder, kanskje den som i vårt miljø vet mest om Gamle Mossevei, var trukket inn i opplegget.

Tyrigrava

Fylkeskommunen hadde nok ambisjoner om gjennomføring i løpet av året, men måtte legge denne ambisjonen fra seg, mest av hindringer i egen organisasjon. Så nå tar de nok sikte på sommeren 2018. Men, med tanke på hvilke steder som kan være aktuelle for markering, er antagelig noenlunde klart. Det ser ut til å kunne bli satt opp infotavler på Gjersjø bru, på Tyrigrava, ved Kurud, og på Ringnes i Ås (Hjulet). Kanskje også noen lenger sør, videre inn i Ås kommune. Det er avgjort spennende å avvente hvordan oppslagene blir med hensyn til utforming, fordeling mellom tekst og bilder, og for all del hvilke objekter som blir omtalt på de enkelte tavlene.

Aktuelle tema, som også ble presentert i miniseminaret, og som har blitt utviklet senere, er:

På Gjersjø bru: Gjesjøelva og Ljansbruket, Langstrøm, Krigsminnet "Vernestillingene ved Gjersjø bru", Gjersjøen sommercamp.

På Tyrigrava: Stedet Tyrigrava, Dal gård, Villa Sandvigen, Gjersjøen bensinstasjon, Skauhytta, Isbingen på Sandvad, og plassen Skjærvika (med hoppbakken Hjortbakken).

Ishuset

På Kurud: Flåte- og båttrafikk over Gjersjøen, Kirkeveien/Oldtidsveien, "Dødssvingen" m/spor etter tidligste Mossevei, Tangen (evt. knyttes til Ringnes).

Det blir avgjort spennende å se hva resultatet blir, utover i 2018.

Villa Sandvigen

Egil Wenger

Norske litterære julehefter fra 1880 til i dag – med vekt på Follo.

Dette var tittelen Tom Brenne hadde satt på foredraget han holdt på Biblioteket i Kolben 25 november. Foredraget ble arrangert som et samarbeid mellom Biblioteket og Historielaget, et samarbeid som fungerer svært godt og er til gjensidig glede og nytte.

25 personer hadde møtt frem for å høre på dette foredraget, aktuelt som det var i førjulstiden. Tom Brenne har juleheftene som hobby, han er opprinnelig agronom utdannet.

Hjemme har han ca. 5.200 julehefter, så kildematerialet er på plass. Han ble introdusert av Åse Liv Birkenes som er biblioteksjef før han gikk i gang med å vise en utgave av Østlendingens

julenummer fra 1911. Her var det en tegning av en av våre lokale helter Roald Amundsen med en kvinne på hundesleden. Brenne vant 48.000 kroner i «Kvitt eller Dobbelt» på emnet Mikkel Fønhus. Fønhus var en stor bidragsyter til juleheftene på sin tid, og derfra fikk Brenne inspirasjonen til å dykke inn i en verden av julehefter.

Julehefter av det litterære slaget ble utgitt med målgrupper som barn og voksne, kristelige og verdslige, lokale og landsdekkende og de ble utgitt både på nynorsk og bokmål. Politiske partier ga også ut julehefter. For mange forfattere var det en jevn inntektskilde og Johan Falkberget fikk faktisk 500 kroner for en fortelling til et

Åse Liv Birkenes introduserer Tom Brenne

julehefte i 1922. Arbeidet måtte gjøres på sommeren slik at bidragene var klar til redigeringsarbeidet som startet tidlig på høsten. Mellom artiklene fant man annonser av ymse slag, i et blad dukket Roald Amundsen opp med anbefaling av en spesiell type Furunålsbad.

Et julehefte «**Juleroser**» kom ut første gang i 1881 og ble utgitt frem til 1936 og noen år under 2. verdenskrig. Det bladet har gjenoppstått med innhold i den litterære sjanger. Artisten Herborg Kråkevik står for nytgivelsen, og det har fått svært god omtale. Som foredragets tittel sier var det litterære innholdet omfattende og spente over

Bibliotekvertene og Egil Wenger

flere sjangre. Mange kjente viser og vers ble offentliggjort for første gang som bidrag til julehefter. «Det lyser i stille Grender» av Jakob Sande ble publisert første gang i juleheftet Jol i Sunnfjord i 1931.

Rudolf Nilsens «Gartnerløkka» og «Gategutt» er et annet eksempel på dette. Mange kjente billedkunstnere bidro med sine arbeider i juleheftene og enkelte ble utgitt med egne kunstbilag. Kjell Aukrust skrev sine første historier om «Bror min» i Østerdals jul, og Sigrid Undset som jo også har en lokal tilknytning til vårt område skrev i det katolske juleheftet «Kimer i Klokker». Juleroser var et forum for Nordens ypperste diktere og billedkunstnere.

Som eksempel på en lokal bidragsyter fortalte Brenne om Sverre Vegenor (1886-1950) som i en periode bodde på Greverud. Ifølge Norsk Biografisk Leksikon bygde han seg i 1935 en “dukkestue” på Kolbotn, der han ble boende til sin død. Ved sin død hadde han bidratt i 36 forskjellige blad og aviser, ved siden av utallige bidrag til julehefter.

Han skrev mye om julegriser og det var morsomme historier. Sverre Vegenor var et pseudonym for Sverre Nicolaisen.

Leder takker for foredraget

Tom Brenne avsluttet sitt foredrag med å lese utdrag fra flere litterære innslag i bladene. Hans foredrag ga oss et innblikk i en verden vi kjenner fragmenter av og han ga oss et overblikk over den omfattende produksjonen av julehefter som er utgitt i nesten 150 år.

På dette møtet stiftet vi også bekjentskap med to av bibliotekvertene, Gunn Bergum Larsen og Mona Sveen. Disse har som oppgave å hjelpe til med alt arbeid på biblioteket, i vårt tilfelle var det serveringen de ordnet greit og smidig.

Nils B. Olsen

Skilting av Oldtidsveien vest mellom Solheim og Sjødal grense.

Våren 2017 hadde Historielaget en rusletur på Oldtidsveien vest, mellom Solheim og Sjødal, i traseen som Eivind Barca i sin tid festet på GPS-registrering. Strekningen har vært ryddet i grove trekk. I forbindelse med planlegging og gjennomføring, viste det seg seg fullt mulig å etablere en gangbar sti langs denne traseen, selv om den på flere steder må legges utenom gårdstun (Bålerud gård, Smia på Bålerud gård, og innmarka på Rud, tilhørende Søndre Oppegård). Først måtte det lages litt "klopp" på fuktige partier, primært på sletta under skibakken øverst i Trolldalen. Behovet er til stede ved "Majorkilden" også, men det er foreløpig ikke gjennomført.

Så ble det gjort opptelling av behov for materiell, søkt økonomisk støtte til innkjøp av info-tavler og pilskilter. Det gikk brukbart, selv om vi ikke fikk dekket hele kostnaden. Noe hører jo uansett dugnad til, og noe må vi vel bare påregne må dekket av egne midler. Historielaget har gudsjelov noen midler til overs for slike tilfelle.

På forhånd hadde vi påvist veifaret, dels ved hjelp av kjentfolk, men også ved bruk av metallsøker, og ved kommunikasjon med fylkesarkeolog. Forbi Solheim er ikke påvist trase helt identisk med den som ble GPS-festet av Eiving Barca. Traseen går i realiteten gjennom tunet på Solheim (tidligere Bålerud skole), og ikke opp mot kirken, fra nord. Stien mot kirken er nok også en

Info-tavla om Oldtidsveien

oldtidsvei, men neppe eldre enn fra den tiden kirken ble bygd. Nå er skilting og infotavlene justert for dette.

Det er rimelig å regne med at Oldtidsveien i de eldste tider passerte gjennom tunet på Bålerud gård, og videre over tunet på Smia rett sør for gården, selv om dette ikke er påvist ved undersøkelser i grunnen. På begge disse stedene har vi etter avtale med grunneier, og ved skilting markert at stien går rundt tunene. Etter passering av Smia følger veien (stien i dag) jordekanten stort sett helt ned til grensen mellom eiendommene Bålerud og Søndre Oppegård. Bare 50 m videre mot sør går den gamle veitraseen ut på det som i dag er innmark. Her har vi satt opp ei infotavle, og markert stien ned til en annen sti, som kommer fra Framveien og går litt lenger vest i terrenget. Etter noen hundre meter sørover på denne stien, er vi igjen i kontakt med Oldtidsveitraseen, og kommer like etter fram til et stikryss, som befinner seg der hvor det midt på 1900-tallet var en hoppbakke. Her står det en infotavle, som omhandler flere kulturminner i området Trolldalen. Over bekkefaret, som også var sletta for hoppbakken, er det lagt en bred klopp av trestammer. Like etter passerer Oldtidsveien en kjent ile (vannoppkomme), kalt Majorkilden. Skiltingen fortsetter langs blåmerket sti opp av dalføret og sørover, til terrenget flater ut. Her tar Oldtidsveien av fra den blåmerkede stien, og går rett sørover i flatt terreng over myr og et par bekkefar. I dette området er det noe usikkerhet for rett trase. Dette vil bli gjennomgått, og evt. justert etter hvert. Et par hundre meter før grensen mot Sjødal, er ikke veien lenger påvist eller skiltet. Ved gårdsvei mot et par fritidshus står igjen en orienteringstavle. Herfra må man gå mot øst et par hundre meter, fram til gårdsveien mellom kirken og Sjødal, som samtidig er identisk med middelalderveien mellom Kjærnes i Ås og Hvitebjørn/Gjersjøelva mot nord. Veien mot nord går ikke lenger gjennom tunet på Søndre Oppegård, men er lagt om vest for tunet. Hvis du har satt fra deg bilen ved Solheim, må du runde kirken på øst/nordsiden, og passere gjennom en port i gjerdet for beitemark, og igjen, etter et par hundre meter, en port ut av marka fram til Bekkenstenveien og Solheim.

Kart over veitraseen

Den turen som er beskrevet her, egner seg utmerket som en kort vandretur i kulturhistorisk terreng. God tur !

For gruppa Kulturminner i utmark, Egil Wenger.

OPPEGÅRD HISTORIELAG. Aktivitetsplan vinter/vår 2018

Aktivitet/arrangement	Tid og sted, kort beskrivelse
<p>Foredrag: Slektsforskning. I Biblioteks galleriet, i samarbeid med Biblioteket.</p>	<p>Torsdag 8. februar kl. 19.00. «Våre formødre – på leting etter kvinnene i slekta». Foredragsholder er Chris Nyborg, Nasjonalbiblioteket, avd. Norsk Lokalhistorisk Institutt. Har mye erfaring i temaet.</p>
<p>Årsmøtet 2018. På Aktivitetssenteret, Tårnåsen.</p>	<p>Torsdag 8. mars kl. 19.00. Først vanlige årsmøtesaker. Se egen innkalling. Etter møtet, «Om kulturminner i utmark», inkl. kulturminne-registrering langs Gamle Mossevei, v/Egil Wenger, og orientering om utgivelse av bok om gårds- og slektshistorie v/Willy Østberg.</p>
<p>Foredrag. Biblioteks galleriet, Kolben. «Gårdene i Oppegård, og menneskene som bodde der». I samarbeid med Biblioteket.</p>	<p>Torsdag 5. april, kl. 19.00. Ved Willy Østberg. Ingen kjenner gårdshistorien bedre, Willy tar for seg et utdrag av kunnskapen som han har samlet gjennom årene, også med tanke på bokutgivelse av «Gårds- og slektshistorie» for Oppegård.</p>
<p>Rusletur. Oldtidsveien vest, på Svartskog.</p>	<p>Søndag 6. mai, kl. 13.00. Oppmøte på p-plassen ved Oppegård kirke. Vi går via Solheim og Oldtidsveien nordover forbi Vestre Oppegård og Torbjørnsrud, til Bjørnsrud. Tilbake via Sandvad og Middelalderveien, til kirken. Ta med kaffe/niste for en rast underveis. Guide: Egil Wenger og Thea Sundt.</p>
<p>Busstur Hobølelva. Fra Mjær og sørover. Oppgangssag, møller og annen industrihistorie</p>	<p>Vi prøver oss igjen. Lørdag 9. juni. Turen ble avlyst høsten 2017, pga. lite påmelding. Buss fra Kolbotn (Circle K, tidl. Statoil), bussholdeplassen mot sør kl. 10.00. På Greverud ca. kl. 10.15. Vi kjører til sydenden på innsjøen Mjær i Hobøl, forbi Tomter, og får sightseeing på historien langs elva. Mer info og påmelding. Se under.</p>

Mer om: Busstur Hobølelva. "Gårdene i Oppegård, og menneskene som bodde der". "Gårdene i Oppegård, og menneskene som bodde der".

Guiden sier det slik: Vi er i Østfold, og starter ved grensa mot Akershus, ved Mjær, og kjører syddover langs Hobølelva. Her vil vi stoppe på en 5-6 utvalgte steder og fortelle om stedene, historier og industri.

Vi kan nevne: Ski-trinnet, fra Steinalderen, ca. 10000 år gammelt. Div. fløte- og industrihistorier, møller, høvlerier, tidligere bebyggelse, fiske, krepser, dammer og forskjellig annet.

På saga vil vi prate om elva, demming, rettigheter, turbiner, vasshjul, reimer og annet. Så demonstrere vi skjæring på oppgangssag og bearbeiding i dreierverkstedet samt litt om folkene som drev det.

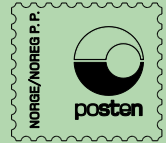
Egenandel for kostnadene (buss), kr. 200,-. Matpause, ta med niste og drikke.

Påmelding innen mandag 4. juni til:

Einar Skillebekk, www.skillebekk.einar@gmail.com.

Evt. til: www.steinar.karlsrud@gmail.com. Tlf. 95879936.

God tur!

Avsender: Oppegård Historielag, Postboks 12, 1411 Kolbotn

INNKALLING TIL ÅRSMØTE 2018

Oppegård historielag innkaller med dette til årsmøte
torsdag 8. mars kl. 19.00

i Aktivitetssenteret Tårnåsen, Valhallavegen 62A

Dagsorden:

1. Godkjenning av innkallingen.
2. Konstituering, valg av møteleder, referent, og 2 medlemmer til å undertegne protokollen.
3. Godkjenning av årsberetningen for 2017.
4. Godkjenning av regnskap for 2017.
5. Fastsettelse av kontingent for 2019.
6. Budsjett for 2018.
7. Innkomne forslag.
8. Valg av styre, revisor, valgkomite og utsendinger til årsmøtet i Follo historielag.

Saker som ønskes behandlet på årsmøtet, må være styret i hende senest en uke før årsmøtet.

Etter årsmøtet vil vi orientere om **Mosseveien i gamle dager** ved Egil Wenger samt en kort orientering om arbeidet med «Gårds – og slektshistorie for Oppegård» ved Willy Østberg.

Enkel servering.
Vel møtt.

Styret